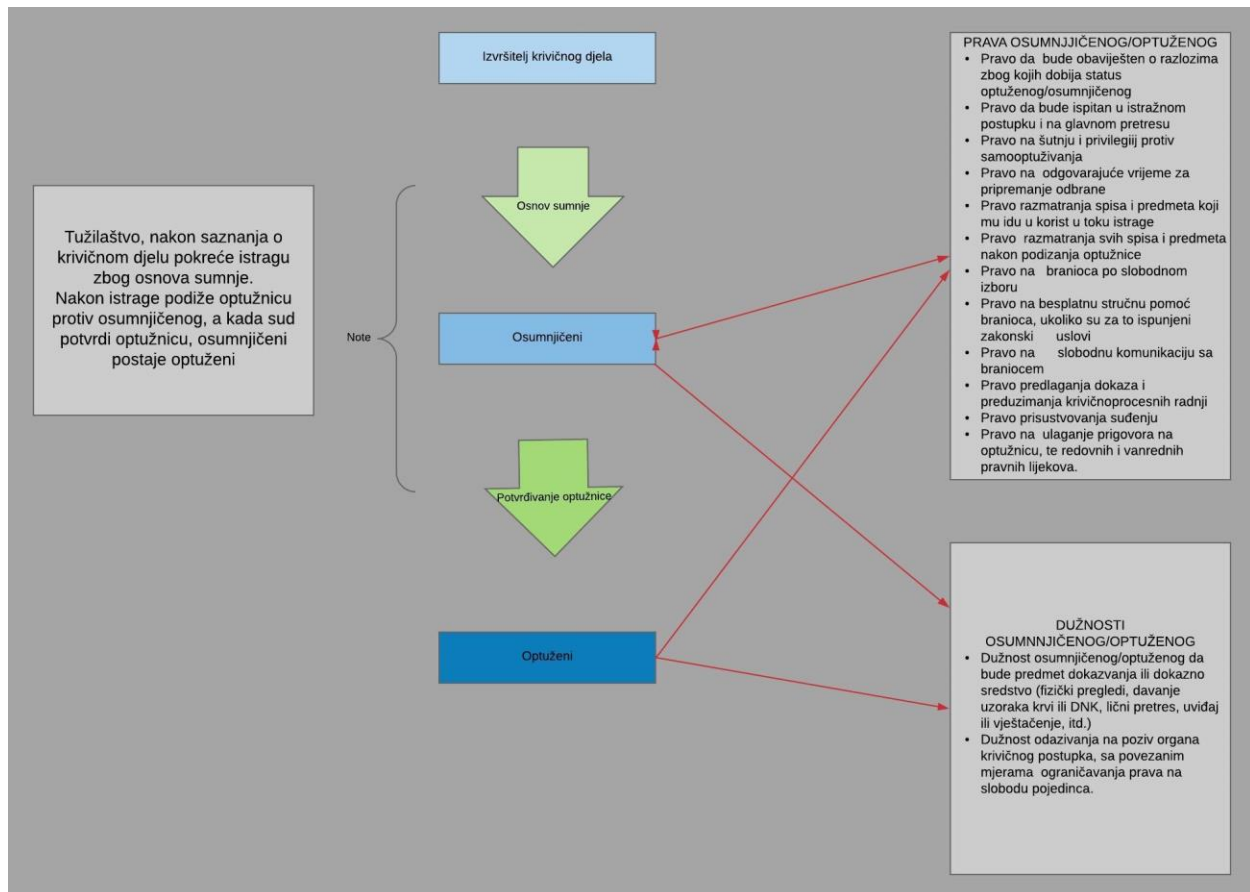

Aneks 1 Modula 4 – Osumnjičeni i optuženi (prava i obaveze)

Razlika između osumnjičene i optužene osobe u krivičnom postupku

Osumnjičeni je osoba koja se na osnovu određenih dokaza povezuje sa izvršenjem krivičnog djela, odnosno osoba za koju postoji osnov sumnje da je počinila krivično djelo.¹

Optuženi je osoba za koju je potvrđena optužnica u vezi određenog krivičnog djela, nakon provedene istrage i sakupljanja dokaza.²

Krivični postupak se može voditi protiv fizičke i pravne osobe (na osnovu posebnih zakonskih odredbi).

Krivični postupak se ne može voditi protiv osobe koja uživa imunitet od krivičnog gonjenja³, kao ni osobe koja u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije navršila 14 godina. Neuračunljiva osoba se ne smatra krivom

¹Član 21 ZKP

²Id.

³Član 222 ZKP

za izvršenje krivičnog djela, ali se neuračunljivost utvrđuje u toku krivičnog postupka, tako da neuračunljive osobe mogu imati status osumnjičenika ili optuženika. Osumnjičeni/optuženi može iznositi dokazna sredstva u svoju odbranu, ali može služiti i kao pasivno dokazno sredstvo.

Uloga branioca u krivičnom postupku i obavezan angažman branioca

Osumnjičeni/optuženi ima pravo na branioca u postupku po svom izboru. Sud po službenoj dužnosti dodjeljuje branioca osumnjičenom/optuženom ukoliko su ispunjeni zakonski uslovi u kojima je prisustvo branioca obavezno, ili ukoliko osumnjičeni/optuženi nema dovoljno finansijskih sredstava za angažovanje branioca. Prisustvo branioca je bitan element za ostvarivanje ravnopravnosti stranaka u postupku, jer tužiocu u pravu raspoložu većim profesionalnim i tehničkim kapacitetima od fizičkih lica.⁴

Razlika između pristupa osumnjičenog/optuženog lica dokaznom materijalu u fazi istrage i na glavnom pretresu⁵

U toku istrage, osumnjičeni i njegov branilac imaju ograničeno pravo pristupa dokaznom materijalu prikupljenom istražnim radnjama. Naime, prije glavnog pretresa, osumnjičeni ima pravo uvida samo u dokaze koji mu idu u korist. U fazi glavnog pretresa, nakon podizanja optužnice, optuženi i njegov branilac imaju uvid u sve dokazne materijale, a sud i tužilaštvo razmatraju u jednakoj mjeri dokaze u korist i na štetu optuženog.

Prava osumnjičenog/optuženog u krivičnom postupku⁶

- Pravo da bude obaviješten o razlozima zbog kojih dobija status optuženog/osumnjičenog u što kraćem roku
- Pravo da bude ispitan u istražnom postupku i na glavnom pretresu, kako bi iznio dokaze koje mu idu u korist ili kako bi se osvrnuo na dokaze koji mu idu na štetu
- Pravo na šutnju i privilegij protiv samooptuživanja
- Pravo na odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremanje odbrane
- Pravo razmatranja spisa i predmeta koji mu idu u korist u toku istrage, i razmatranja svih spisa i predmeta nakon podizanja optužnice
- Pravo na branioca po slobodnom izboru, na šta mora biti upozoren već pri prvom kontaktu sa organima krivičnog postupka

⁴Hajrija Sijerčić-Čolić, Krivično procesno pravo I, str. 224.

⁵Hajrija Sijerčić-Čolić, Krivično procesno pravo I, str. 216.

⁶Članovi 6-18 ZKP

- Pravo na besplatnu stručnu pomoć branioca, ukoliko su za to ispunjeni zakonski uslovi
- Pravo na slobodnu komunikaciju sa braniocem (pismeno ili usmeno)
- Pravo predlaganja dokaza i preduzimanja krivičnoprocesnih radnji
- Pravo prisustvovanja suđenju
- Pravo na ulaganje prigovora na optužnicu, te redovnih i vanrednih pravnih lijekova.

Dužnosti osumnjičenog/optuženog⁷

- Dužnost osumnjičenog/optuženog da bude predmet dokazivanja ili dokazno sredstvo (fizički pregledi, davanje uzoraka krvi ili DNK, lični pretres, uviđaj ili vještačenje, itd.)
- Dužnost odazivanja na poziv organa krivičnog postupka, sa povezanim mjerama ograničavanja prava na slobodu pojedinca.

⁷Hajrija Sijerčić Čolić, Krivično procesno pravo, Knjiga I, str. 216